

2. 6. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nařízení EU o trzích s kryptoaktivy (MiCA)

MiCA je nařízení EU o trzích s kryptoaktivy. Cílem MiCA je zaplnit mezeru v regulaci kryptoaktiv na úrovni EU a harmonizovat stávající právní úpravu v členských státech EU. MiCA se vztahuje na vydávání, veřejné nabízení a přijímání kryptoaktiv k obchodování a poskytování některých služeb v oblasti kryptoaktiv v EU.

Na co se vztahuje MiCA

MiCA stanoví jednotná pravidla pro:

- požadavky na transparentnost a zveřejňování informací při vydávání, veřejném nabízení a přijímání kryptoaktiv k obchodování na obchodní platformě pro kryptoaktiva;
- udělení povolení pro poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy a dohled nad nimi;
- provoz, organizaci a řízení emitentů tokenů vázaných na aktiva, emitentů elektronických peněžních tokenů a poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy;
- ochranu držitelů kryptoaktiv při vydávání, nabízení veřejnosti a přijímání k obchodování;
- ochranu klientů poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy;
- opatření k zabránění zneužívání trhu a tím zajištění integrity trhů s kryptoaktivy.

Co jsou to kryptoaktiva

Definice kryptoaktiv

MiCA definuje kryptoaktiva jako „digitální zachycení hodnoty nebo práv, které může být převáděno a ukládáno elektronicky pomocí technologie sdíleného registru nebo pomocí podobné technologie“.

Kryptoaktiva se obvykle označují jako kryptoměny, nicméně s ohledem na oficiální překlad MiCA budeme nadále používat označení kryptoaktiva.

Kategorie kryptoaktiv

MiCA dále definuje tři podkategorie kryptoaktiv, a to:

- Token vázaný na aktiva (Asset-referenced = ARTs), jehož cílem je udržet stabilní hodnotu navázáním na hodnotu několika fiat měn, které jsou zákonným platidlem, jedné nebo několika komodit nebo jednoho či několika kryptoaktiv, případně na hodnotu kombinace těchto aktiv.
- Elektronický peněžní token (Electronic Money = EMTs), kterým se rozumí druh kryptoaktiva, jehož hlavním účelem je použití jako prostředku směny a jehož cílem je udržet stabilní hodnotu navázáním na hodnotu jedné fiat měny, která je zákonným platidlem.
- Užitečný token (Utility = UT), kterým se rozumí druh kryptoaktiva, který je určen k poskytování digitálního přístupu ke zboží nebo službě dostupným na technologii sdíleného registru (DLT), a je přijímán pouze emitentem tohoto tokenu.

Elektronické peněžní tokeny a tokeny vázané na aktiva jsou označovány jako stabilní kryptoměny či stablecoiny.

Výluky z MiCA

MiCA se nebude vztahovat na finanční kryptoaktiva, která jsou na úrovni EU již regulována.

Jedná se například o finanční nástroje a strukturované vklady ve smyslu směrnice MIFID o trzích finančních nástrojů. Stejně tak do působnosti MiCA nebudou spadat emise kryptoaktiv, které podléhají nařízení EU o prospektu (pokud se např. kvalifikují jako akcie nebo dluhopisy).

MiCA se nebude vztahovat ani na tokeny NFT (Non-Fungible Tokens) (s možnými výjimkami), nicméně na úrovni EU se aktuálně připravuje legislativa i ve vztahu k NFT.

Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy - CASP

Služby související s kryptoaktivy

Mezi služby související s kryptoaktivy spadá kterákoli ze služeb a činností uvedených níže, která se týká kryptoaktiv:

- úschova a správa kryptoaktiv jménem třetích stran;
- provoz obchodní platformy pro kryptoaktiva;
- směna kryptoaktiv za fiat měnu, která je zákonným platidlem;
- směna kryptoaktiv za jiná kryptoaktiva;
- provádění příkazů ke kryptoaktivům v zastoupení třetích stran;
- uvádění kryptoaktiv;
- poskytování služeb převodu kryptoaktiv v zastoupení třetích stran;
- přijímání a předávání příkazů ke kryptoaktivům jménem třetích stran;
- poskytování poradenství ke kryptoaktivům;
- správa portfolia kryptoaktiv.

MiCA se tak bude vztahovat na krypto směnárny, krypto burzy, provozovatele bitcoinatů, krypto peněženky či platformy umožňující správu, administraci či další nakládání s kryptoaktivy.

Povolení - licence poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy

Služby související s kryptoaktivy mohou poskytovat pouze právnické osoby, které mají sídlo v členském státě EU a získají povolení příslušného orgánu členského státu EU podle MiCA.

Příslušným orgánem oprávněným k vydávání povolení v České republice bude Česká národní banka.

Žádost o povolení mimo jiné zahrnuje:

- program činností stanovující typy služeb souvisejících s kryptoaktivy, které má žadatel v plánu poskytovat, včetně toho, kde a jak mají být tyto služby obchodovány;
- popis systému řízení a správy žadatele;
- popis mechanismu vnitřní kontroly žadatele, postupu hodnocení rizik a plánu kontinuity obchodních činností;
- popisy IT systémů a bezpečnostních opatření žadatele;
- popis postupu pro oddělení kryptoaktiv a finančních prostředků klienta.

Licenční řízení

Příslušné orgány členského státu do 25 pracovních dnů od obdržení žádosti posoudí, zda je žádost úplná.

Není-li žádost úplná, stanoví orgány lhůtu, v níž musí žadatel o povolení poskytovat služby související s kryptoaktivy chybějící informace poskytnout.

Rozhodnutí o udělení nebo zamítnutí povolení poskytovatele služeb souvisejících s kryptoaktivy vydají příslušné orgány do 40 dnů od přijetí úplné žádosti.

Povinnosti poskytovatelů služeb souvisejících s kryptoaktivy

MiCA stanoví poměrně rozsáhlé povinnosti, které musí poskytovatelé služeb s kryptoaktivy dodržovat, včetně povinností týkajících se:

- čestného, spravedlivého a profesionálního chování, které je v nejlepším zájmu zákazníků;
- poskytování transparentních informací zákazníkům ohledně cen a rizik spojenými s nákupem kryptoaktiv;
- zajištění obezřetnostních záruk, které mohou být splněny prostřednictvím regulatorního kapitálu nebo pojištění či kombinací obou možností;
- úschovy kryptoaktiv a finančních prostředků klientů;
- postupu vyřizování stížností;
- předcházení, rozpoznávání, řízení a zveřejnění střetů zájmů;
- outsourcingu.

AML povinnosti

Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy budou i nadále povinnými osobami ve smyslu směrnice EU o praní špinavých peněz.

Budou se na ně tak vztahovat povinnosti kontroly a identifikace klienta, monitorování transakcí či pravidelné podávání zpráv kontrolnímu orgánu.

Evropský pas

Autorizovaní poskytovatelé služeb v oblasti kryptoaktiv budou moci poskytovat své služby přeshraničním způsobem ve všech státech EU na základě tzv. evropského pasu.

Pokud bude poskytovatel služeb souvisejících s kryptoaktivy chtít poskytovat své služby v jiném než svém domovském členském státě, stačí, aby příslušnému orgánu předložil následující informace:

- seznam členských států, ve kterých poskytovatel zamýšlí poskytovat služby související s kryptoaktivy;
- datum zahájení zamýšleného poskytování služeb souvisejících s kryptoaktivy;
- seznam všech ostatních činností vykonávaných poskytovatelem služeb souvisejících s kryptoaktivy, na které se toto nařízení nevztahuje;
- služby související s kryptoaktivy, které hodlá přeshraničně poskytovat.

Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy ze zemí mimo EU

Poskytovatelé ze třetích zemí budou moci služby související s kryptoaktivy poskytovat na území EU bez povolení podle MiCA pouze na základě výslovné žádosti (tzv. reverse solicitation) klienta se sídlem v EU.

MiCA pověřuje orgán ESMA vypracováním pokynů k upřesnění, kdy se má za to, že jde o výslovnou žádost klienta, respektive že poskytovatel služeb ze třetí země získává klienty usazené v EU.

Požadavky stanovené pro emitenty kryptoaktiv jiných než tokenů vázaných na aktiva nebo

elektronických peněžních tokenů

Bílá kniha

Emitent kryptoaktiv jiných než tokenů vázaných na aktiva nebo elektronických peněžních tokenů smí v EU nabízet tato kryptoaktiva veřejnosti či žádat o přijetí těchto kryptoaktiv k obchodování na obchodní platformě pro kryptoaktiva, pouze pokud zpracoval, oznámil a zveřejnil tzv. bílou knihu o kryptoaktivech.

Bílá kniha o kryptoaktivech mimo jiné obsahuje následující informace o:

- předkladateli nabídky nebo osoby, která žádá o přijetí k obchodování
- emitentovi a případně provozovateli obchodní platformy, pokud se liší od osoby uvedené v předchozím bodě;
- rizicích spojených s kryptoaktivy;
- hlavních nepříznivých dopadech mechanismu konsensu používaného k vydávání kryptoaktiv na životní prostředí a klima;
- nabídce kryptoaktiv pro veřejnost nebo jejich přijetí k obchodování na obchodní platformě pro kryptoaktiva;
- právech a povinnostech spojených s kryptoaktivy.

Požadavky kladené na obsah bílé knihy umožní investorům pochopit rizika, které dané kryptoaktivum přináší, a učinit tak kvalifikované rozhodnutí o své investici.

Emitenti jsou povinni bílou knihu oznámit příslušnému orgánu členského státu EU alespoň 20 pracovních dnů před jejím uveřejněním. Následně ji zveřejní na svých webových stránkách tak, aby byla veřejně přístupná nejpozději v den zahájení veřejné nabídky kryptoaktiv nebo jejich přijetí k obchodování na obchodní platformě pro kryptoaktiva.

Právo na odstoupení od smlouvy

Emitenti kryptoaktiv jiných než tokenů vázaných na aktiva nebo elektronických peněžních tokenů mají povinnost nabídnout spotřebitelům právo na odstoupení od smlouvy.

Spotřebitelé mají právo na odstoupení od smlouvy o zakoupení kryptoaktiv uplatnit ve lhůtě 14 kalendářních dnů, aniž by jim vznikly jakékoli náklady, a aniž by museli uvádět důvod.

Požadavky stanovené pro emitenty tokenů vázaných na aktiva

Povolení MiCA

Emitenti tokenů vázaných na aktiva nesmí v EU nabízet tyto tokeny veřejnosti ani žádat o přijetí těchto aktiv k obchodování na obchodní platformě pro kryptoaktiva, pokud k tomu nemají od příslušného orgánu svého domovského členského státu povolení podle MiCA nebo licenci pro úvěrové instituce.

Povolení není zapotřebí, pokud:

- po dobu dvanácti měsíců, počítáno ke konci každého kalendářního dne, průměrná nevyužitá částka tokenů vázaných na aktiva nepřekročí 5 000 000 EUR nebo ekvivalentní částku v jiné měně; nebo
- jsou tokeny vázané na aktiva obchodovány, distribuovány a drženy kvalifikovanými investory a mohou být drženy výhradně kvalifikovanými investory.

O povolení mohou požádat pouze právnické osoby usazené v EU.

Bílá kniha

Emitenti tokenů vázaných na aktiva musejí rovněž vypracovat bílou knihu, jejíž obsah je obdobný jako v případě emitentů kryptoaktiv jiných než tokenů vázaných na aktiva nebo elektronických peněžních tokenů. Na oznámení a zveřejnění bílé knihy se použijí stejná pravidla jako výše.

Bílé knihy pro tokeny vázané na aktiva musí ale navíc schválit příslušný orgán domovského státu emitenta.

Organizační, provozní a obchodní požadavky

Emitenti tokenů vázaných na aktiva musí zejména:

- průběžně veřejně informovat držitele tokenů vázaných na aktiva mimo jiné o množství tokenů vázaných na aktiva v oběhu a o hodnotě a složení rezervních aktiv;
- vypracovat systémy správy a řízení;
- vytvořit a udržovat rezervu aktiv, která musí být oddělena od vlastních aktiv emitenta;
- mít vždy kapitál rovnající se alespoň vyšší z částek 350 000 EUR nebo 2 % z průměrné výše rezervních aktiv;
- zavést a dodržovat zásady a postupy týkající se:
 1. vyřizování stížností;
 2. předcházení, zjišťování, řízení a informování o všech střetech zájmů;
 3. rezervy aktiv;
 4. úschovy rezervních aktiv;
 5. protokolů pro validaci transakcí s tokeny vázanými na aktiva;
 6. mechanismů zajišťujících vyplacení tokenů vázaných na aktiva nebo zajišťujících jejich likviditu.
- vypracovat plán kontinuity nebo obnovy provozu při ukončení činnosti.

Předchozí souhlas s nabytím tokenů vázaných na aktiva

MiCA zavádí povinnost předem písemně oznámit jakékoli přímé nebo nepřímé nabytí kvalifikované účasti (vyšší než 10 %) v emitentovi tokenů vázaných na aktiva.

Příslušný orgán domovského státu do 2 pracovních dnů potvrdí přijetí takového oznámení a následně do 60 pracovních dnů od přijetí oznámení posoudí zamýšlené nabytí kvalifikované účasti.

Významné tokeny vázané na aktiva

Tokeny vázané na aktiva jsou klasifikovány jako významné na základě následujících kritérií s tím, že musí splněna alespoň tři z následujících kritérií:

- počet držitelů tokenů vázaných na aktiva je větší než 10 milionů;
- hodnota vydaných tokenů vázaných na aktiva, jejich tržní kapitalizace nebo velikost rezervy aktiv emitenta tokenů vázaných na aktiva je vyšší než 5 miliard EUR;
- počet a hodnota transakcí s tokeny vázanými na aktiva je vyšší než 2 500 000 transakcí a 500 milionů EUR za den;
- význam činností emitenta tokenů vázaných na aktiva v mezinárodním měřítku, s přihlédnutím k míře používání tokenů vázaných na aktiva pro platby a převody.

Požadavky stanovené pro emitenty elektronických peněžních tokenů

Emitentem elektronických peněžních tokenů může být pouze úvěrová instituce (např. banka) nebo instituce elektronických peněz.

Elektronické peněžní tokeny se považují za elektronické peníze ve smyslu směrnice o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz. Na elektronické peněžní tokeny se tak uplatňují pravidla směrnice pro výkon činnosti vydávání elektronických peněz a na instituce elektronických peněz regulatorní kapitálové požadavky platné pro instituce elektronických peněz ve vztahu k průměrné částce vydávaných elektronických peněz v oběhu.

Emitenti, kteří chtějí nabízet elektronické peněžní tokeny, jsou povinni tento záměr oznámit příslušnému orgánu členského státu EU 40 pracovních dnů před datem, kdy je hodlají vydat.

Emitenti musí vydávat tokeny elektronických peněz v nominální hodnotě a poskytnout držitelům právo na zpětný odkup tokenů elektronických peněz v nominální hodnotě.

Emitenti dále nesmí poskytovat úroky nebo jakýkoli jiný prospěch spojený s dobou, během níž držitel elektronických peněžních tokenů tyto elektronické peněžní tokeny drží.

Bílá kniha

Emitenti elektronických peněžních tokenů musejí rovněž vypracovat bílou knihu, jejíž obsah je obdobný obsahu bílých knih, které vypracovávají emitenti kryptoaktiv jiných než tokenů vázaných na aktiva nebo elektronických peněžních tokenů.

Emitenti musí bílé knihy oznámit příslušnému orgánu členského státu EU alespoň 20 pracovních dnů před uveřejněním bílé knihy o kryptoaktivech. Následně ji zveřejní na svých webových stránkách tak, aby byla veřejně přístupná nejpozději v den zahájení veřejné nabídky kryptoaktiv nebo jejich přijetí k obchodování na obchodní platformě pro kryptoaktiva.

Významné elektronické peněžní tokeny

Elektronické peněžní tokeny jsou klasifikovány jako významné na základě obdobných kritérií jako je výše uvedeno u významných tokenů vázaných na aktiva.

Nařízení MiCA pro emitenty významných elektronických peněžních tokenů stanoví některé dodatečné požadavky včetně zvýšených kapitálových požadavků a přímého dohledu ze strany EBA.

Předcházení zneužívání trhu

MiCA stanoví požadavky, které mají zabránit zneužívání trhu zahrnujícímu kryptoaktiva. Tento režim se uplatní ve vztahu ke kryptoaktivům, která jsou přijata k obchodování na obchodní platformě pro kryptoaktiva provozované oprávněným poskytovatelem služeb souvisejících s kryptoaktivy nebo pro která byla podána žádost o přijetí k obchodování na této obchodní platformě.

Režim k předcházení zneužívání trhu zahrnuje pravidla pro zveřejňování tzv. vnitřních informací veřejnosti. Vnitřní informací se rozumí jakákoli informace přesné povahy, která nebyla uveřejněna, týká se přímo nebo nepřímo emitentů kryptoaktiv nebo kryptoaktiv a která, pokud by byla zveřejněna, by pravděpodobně měla významný dopad na ceny těchto kryptoaktiv.

Proces schválení MiCA

Evropská komise 5. října 2022 publikovala závěrečný návrh nařízení o trzích s kryptoaktivy (MiCA). Následovat bude schválení návrhu Evropským parlamentem a publikace v Úředním věstníku EU,

kterou můžeme očekávat přibližně v 1. pololetí roku 2023.

Za předpokladu, že bude návrh MiCA schválen, nabyde platnosti 20. dnem po zveřejnění v Úředním věstníku EU. Některá ustanovení MiCA týkající se emitentů tokenů vázaných na aktiva a elektronických peněžních tokenů se použijí ode dne uplynutí 12 měsíců od vstupu MiCA v platnost. Všechna ostatní ustanovení se použijí ode dne uplynutí 18 měsíců po vstupu MiCA v platnost.

MiCA rovněž zavádí přechodné období, které mohou využít poskytovatelé služeb v oblasti kryptoaktiv, kteří tyto služby poskytovali již před datem použitelnosti. Po dobu 18 měsíců ode dne použitelnosti MiCA mohou tito poskytovatelé své služby nadále poskytovat a získat povolení od příslušného orgánu členského státu. Členské státy mohou přechodné období vyloučit či zkrátit dobu jeho trvání.

Mgr. Zuzana Neubauerová
advokátka

STUHLIKOVA & PARTNERS

Stuchlíkova & Partners, advokátní kancelář, s.r.o.

Spálená 97/29
110 00 Praha 1 - Nové Město

Tel.: +420 222 767 393
e-mail: info@stuchlikova.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)